

(... продължава от стр. 7)

ва. Напротив - толкова дълго е била под всякакви робства.. Очите ѝ се просълзиха. Помисли си колко много млади хора от различен произход - способни и умни - се скитаха по света, търсейки по-справедлив живот и по благодарение на онези, които забогатяха от грабителство!

А грабителите живеяха като царе, докато умните и способни, но бедни търсачи на справедливост едва успяваха да намерят мястото си в света! "Защо се получи така?", мислено се питаше младата служителка, но не успяваше да си отговори. Сълзите ѝ бавно, ала неспирно се стичаха върху белия лист. "Господи, докъде стигнахме, мислеше си тя, да искаме помощ отвън за безработните си, за инвалидите си, помощи, които не покриват и една трета от реалните им нужди, а в същото време сме прочути с най-много то си милионери спрямо размерите на малката ни държава!"

Разговорът отвън продължаваше:

- Николайчо, баща ти не беше ли бръснар навремето? - попита възрастният човек.

- Да, ама тоя занаят е - каквото гадеш! И при тия данъци! Освен това ми се струва несправедливо - докато един мой съученик, който забогатя изведнъж, само с щракване на пръстите получава всичко, което пожелае, и като от лампата на Аладин около него кръжат най-малко трима дебеловрати, а беше по-слаб ученик от мен! А аз да бръсна някое късе за жълти стотинки - не, благодаря! Просто нямам желание! Някак човешкото ми самочувствие е унижено!

- О, не, само това не! Само това не бива да допусках! Нямам право! Ти си човек като мен, като другите и си дължен да се бориш с живота по човешки!

Както ѝ капеха сълзите, Юлия отново се замисли! Това бедно момче сигурно имаше право. Сигурно е бил по-добър по успех от своя съученик, но на този баща му вероятно не е бил обикновен бръснар, а ловък връзкач и по някакъв начин му е помогнал да се замогне толкова много.

Сега вече Юлия хълцаше съвсем свободно - ни най-малко не се притесняваше, че някой ще я чуе! Плачеше горчиво за много неща - за светлите идеи на много видни люде от далечното минало, за неосъществените им идеи, които трябваше да осъществят свободата и извисяването на човешката личност.

- Николайчо, - достигна отново до нея гласът на възрастния човек. - Ти знаеш ли защо презирам толкова етническите различия? Слушай сега: преди Деве-ти смятахме, че сме избрали

най-правилния път! Борехме се срещу фашизма и капитализма и един мой приятел - циганин беше човекът - бе обесен от фашистите! И знаеш ли защо? Защото беше ятак и в дома му се приютяваха издирвани партийни членове! Обесиха го като едното нищо! Децата му останаха сираци! След това по-малкият му син беше убит на границата - служеше като граничар. Всичко това не ми дава ни най-малко право да го деля от себе си: щом като някой мисли, разсъждава и се труди като всички добри хора - какво значение има неговият произход! Нали идеите на моя приятел циганина за общочовешко добруване бяха и мои, както някога са били и на Апостола? Така че приеми съвета ми - почни някаква работа, дори и най-черната, но да знаеш, че с честен труд си изкарал хляба на децата си!

- Чичо Иване, - бавно проговори Николай, - казваш някаква работа... Кажу ми какво да започна да работя и аз ще те послушам, защото и аз искам това. Но къде и каква работа да захвана? Държавните предприятия почти са затворени. Постоянно съкращават нови работници. Частниците изведнъж искат да забогатят - ще им се две кожи да ти свалят от гърба!

- Слушай, момче, има толкова почтени човешки занаяти. Здрави са ти ръцете, очите, краката! Те са благословени от Създателя за труд. Помисли, поблъскай си главата, докато измислиш най-подходящия за теб занаят! Не е възможно нищо да не умееш! Знай: трудът, ако се отнасяш добре към него, винаги ти се отплаща. Каквото и да е почтен занаят!

- Да, да, ще започна, да речем, бръснарския или обушарския занаят за жалки грошове, докато моят съученик, за когото ти споменах, си играе с милиони!

Възрастният човек сега заговори по-меко:

- Слушай, синко, остави ги тези! Тях има кой да ги съди - Оня горе! Не им ставай ти съдник! Започни си твоя занаят и знай, че залъкът от твоя труд ще ти е много по-сладък от техните милиони...

След кратка пауза младият човек бавно отвърна:

- Може и да си прав, чичо Иване. Трудно ще ми бъде да започна от нищо... Но пък разбрах сега от теб, че този, който прави от нищо - нещо е много по-ценен от оня, който от нещо прави нищо! Но май служителката днес няма да дойде - не е ли време да си тръгваме! А на теб ти обещавам да подхващам нещо...

Лицето на Юлия беше влажно от сълзите, а трябваше да довърши започнатото. Може би

щеше да работи до късно през нощта вкъщи, а утре или някой друг ден да попадне на друг pogodben разговор! И дали Господ щеше да чуе молитвата ѝ повече хора да разсъждават като възрастния чичо Иван?

ПРЕВЕДЕТЕ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Крум Каменов
с. Дряжнищи,
обл. Монтана

АМУНИ

Чалавгъом е кутулая¹
ко амуни² -

романе гуля шунгъом
църдинге вон пълло дром,
дром сухо, бухло...

Каи към жан - жи ко рома
бибахтале ли?

Лачипе та ден
Бахтале вон та овен
О Девел пхенгя!

Чалавгъом е кутулая
ко амуни -

романе гуля шунгъом...
ай загулябинге рома
гулябав и ме.

ГИЛИ

Ту авреса занаклян дуре
коркоро ман ачагян кере
жи каи синьом живдо
са към рогав ме тере якха-

Ме бибахтало акана синьом
Ту жи манге на синян
ровел мо терно ило
са към родел тере якха.

О рака парне - сар ив
о гиве - кале сар ират
са към рогаен тут вон
са към роден тере якха.

О бухло даряв³ наклъом
ни диклъом тере якха
са към рогав тут ме
са ка рогав тут та аракав!

¹ кутулая - чук

² амуни - наковалня

³ даряви - море